

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах

(підпис)

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

“ ___ ” _____ 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»

(назва навчальної дисципліни)

циклу професійної обов’язкової підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за освітньо - професійними програмами
«Екстремальна та кризова психологія»,
«Робота з персоналом»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах на:

2020-2021 навчальний рік   Протокол від « ___ » 2020 року № ___

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік   Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік   Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

2020 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Організаційна психологія» дозволяють здобувачам вищої освіти отримати знання особливостей поведінки людей і груп в організаціях, механізмів які регулюють поведінку, впровадження змін в організаційну середу, з метою підвищення ефективності праці персоналу, критично осмислювати основні теорій, принципи, методи дисципліни, здійснювати психологічний аналіз професійної діяльності, сформувати системи наукових понять і науково впорядкованих базових уявлень про всі суттєві аспекти функціонування організації, формують системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо поліпшення діяльності організацій.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння знаннями з вирішення психологічних проблем в організаційно - управлінській сфері підрозділів ДСНС України, підприємств, організацій, установ різних форм власності, з формування управлінського мислення, заснованого на розумінні суті і основних закономірностей психології управління та психологічних основ функціонування організації в діяльності сучасних підприємств, визначення психологічних засобів оптимізації управління організацією, психологічних методів прийняття у співробітниками цінностей і цілей організації, особливостей формування групи і команди для виконання спільної діяльності, психологічної підтримки нововведення в організації.

Відмінною особливістю даної дисципліни є те, що вона на основі наукового аналізу поведінки індивідів, груп, організацій надає можливість зрозуміти, передбачити і вдосконалити індивідуальне виконання поставлених завдань і функціонування організації в цілому з урахуванням впливу зовнішнього середовища.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Кучеренко Сергій Михайлович, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-74.
E-mail	smksmk5858 @gmail.com
Наукові інтереси*	- науковий аналіз поведінки особистості, груп, організацій; - психологічні особливості організації роботи персоналу в повсякденних, особливих та екстремальних умовах; - психологічний аналіз професійної діяльності.
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід роботи з організації професійної діяльності персоналу, груп, організацій; - навички психологічного аналізу професійної діяльності.

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосередини з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: експериментальна психологія, диференціальна психологія, соціальна та політична психологія, психологія праці та інженерна психологія, психологія управління та кадровий менеджмент.

Постреквізити: психологічний спецпрактикум по роботі з персоналом,

психологічні технології роботи з персоналом, організаційно-правові засади роботи з персоналом.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Мета: формування системи наукових понять і базових уявлень про аспекти професійної діяльності та активності людини як суб'єкта праці, знайомство студентів з поняттями, принципами, методами організаційної психології, особливостями роботи психолога в організації, здійснення аналізу професійної діяльності, науковому аналізу поведінки індивідів, груп, організацій з метою зрозуміти, передбачити і вдосконалити індивідуальне виконання поставлених завдань і функціонування організації в цілому з урахуванням впливу внутрішнього та зовнішнього середовищ.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- сформуувати уявлення про предмет, завдання, методи організаційної психології, історію її становлення та перспективи розвитку;
- сформуувати системи наукових понять і науково впорядкованих базових уявлень про всі суттєві аспекти функціонування організації;
- надати практичні знання та навички психологічних досліджень станів, динаміки та функціонування організації;
- забезпечити підготовку майбутніх спеціалістів до вирішення питань:
- психологічних основ управління організаціями;
- специфічних психологічних особливостей організаційної діяльності;
- психологічних основ діяльності персоналу організацій;
- особливостей ефективної взаємодії працівників та організації;
- психологічних основ забезпечення психічного здоров'я працівників організації.

Після вивчення навчальної дисципліни «Організаційна психологія» здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- основних понять, предмету, завдань, методів, категорій і інструментів організаційної психології;
- окремих етапів формування поглядів на людину як співробітника організації;
- класичні та сучасні теорії організацій;
- особливості використання поняття «організація» як об'єкту, процесу та властивість об'єкту;
- типологічні особливості сучасних організацій;
- концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- критичного осмислення основних теорій, принципів, методів, понять у навчанні та професійної діяльності;
- змісту та психологічних особливостей організаційної діяльності;
- компетенцій і основних напрямків діяльності психолога в організації;
- психологічних феноменів, пов'язаних з індивідуальною поведінкою людини і котрі мають відношення до її діяльності в організації;
- критеріїв визначення організаційно-психологічних проблем і завдань;

уміння:

- використовувати системи категорій і методів, необхідних для вирішення організаційно-психологічних завдань;
- розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів;
- виявляти організаційні феномени та їхні психологічні складові;

- аналізувати зміст класичних та сучасних психологічних теорій організації;
- ставити та обговорювати теоретичні та практичні проблеми організаційної психології;
- здійснювати психологічний аналіз умов та особливостей професійної діяльності;
- діагностувати і вирішувати організаційні проблеми і завдання, детерміновані психологічними факторами;
- виявляти проблеми психологічного характеру при аналізі конкретних організаційних ситуацій;
- аналізувати зовнішню і внутрішню середу організації, як джерело організаційно психологічних проблем;
- проводити дослідження в галузі організаційної психології, формулювати реалістичні і психологічно обгрунтовані рекомендації на основі отриманих даних;
- знаходити організаційно-управлінські рішення в виробничих ситуаціях;
- виявляти специфіку психічного функціонування людини в організації.

комунікація:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності
- здатність ефективно формувати комунікативну стратегію

автономія та відповідальність:

- управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах
- відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності

Повинні бути сформовані наступні *компетентності*:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обгрунтовані рішення;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність працювати в команді;
- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;
- здатність використовувати нові методи та техніки під час застосування психологічних технологій;
- здатність до використання системи категорій і методів, необхідних для вирішення організаційно-психологічних завдань;
- здатність до планування діяльності та готовність до самостійної праці під час роботи з персоналом.

Результати навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;

- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;
- формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження;
- рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;
- презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців;
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;
- складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника;
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;
- ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості;
- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;
- знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога;
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності;
- вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії;
- застосовувати психологічні технології в роботі з організацією, групою і особистістю, інтерактивні методи орієнтовані на особистісний ріст керівників та персоналу;
- діагностувати і вирішувати організаційні проблеми і завдання, детерміновані психологічними факторами;
- визначати психологічні характеристики різних видів професійної діяльності, описувати етапи та особливості професійного розвитку організацій та суб'єкта праці;
- визначати психологічні особливості стану та розвитку організацій, діагностувати психічні стани, поведінку людини під час виконанні професійної діяльності, застосовувати на практиці адекватні прийоми, методи та техніки психологічної роботи з персоналом.
- виявляти проблеми психологічного характеру під час аналізу конкретних організаційних ситуацій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Заочна форма навчання
Рік підготовки	7-й
Семестр	7-й
Обсяг кредитів ЄКТС	5

Загальна кількість годин	150 год.
Лекції	16 год.
Практичні, семінарські	2 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	132 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Заочна форма навчання

Тема та її зміст	Вид навчальних занять
Модуль 1. Організаційна психологія як наукова дисципліна	
Тема 1.1. Організаційна психологія як галузь психологічної науки.	Лек. – 2 год. СР – 17 год.
Тема 1.2. Психологічний аналіз професійної діяльності	Лек. – 2 год. Сем. – 1 год. СР – 11 год.
Тема 1.3. Основні види діяльності психологів по роботі з персоналом	Лек. – 2 год. СР – 14 год.
Тема 1.4. Поняття про організації та їх основні функції	Лек. – 2 год. СР – 15 год..
Модуль 2. Психологічні основи організаційних процесів	
Тема 2.1. Когнітивні та регулятивні процеси в структурі професійної діяльності	Лек. – 2 год. СР – 17 год.
Тема 2.2. Психологічні основи управління організаціями.	Лек. – 2 год. СР – 14 год.
Тема 2.3. Психологічні механізми мотивації персоналу	Лек. – 2 год. СР – 19 год.
Тема 2.4. Командоутворення в організації	Лек. – 2 год. Сем. – 1 год. СР – 15 год.
Тема 2.5. Адаптація співробітників в організації	Лек. – 2 год. СР – 8 год..
Всього	150 годин

7. Список рекомендованої літератури

1. Балабанова Л. В. Управління персоналом : підруч. [з грифом МОН] / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : ЦУЛ, 2011. – 468 с.
2. Балл Г. О. Категорія “культура особистості” в аналізі гуманізації загальної та професійної освіти / Г. О. Балл // Педагогіка і психологія професійної освіти : результати досліджень і перспективи : Зб. наук. пр. / За ред. І. А. Зязюна та Н. Г. Ничкало. – К., 2003. – С. 51 – 61.

3. Бодди Д., Пэйтон Р. Основы менеджмента / Д. Бодди, Р. Пэйтон. – СПб. : Питер, 1999. – 234 с.
4. Верещагина Л. А., Карелина И. М. Психология потребностей и мотивация персонала / Л. А. Верещагина, И. М. Карелина. – Х. : Изд-во Гуманитарный центр, 2002. – 152 с.
5. Войтович Н. О. Проблеми організаційного клімату у вищому закладі освіти / Н. О. Войтович // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2002. – № 10 – С. 6 - 10.
6. Герберт Д., Розенштиль фон Л. Организационная психология. Человек и организация / Д. Герберт, фон Л. Розенштиль. – Харьков : [б. и.], 2006. – 420 с.
7. Гибсон Д., Иванцевич Д., Донелли Д. Организации. Поведение. Структуры. Процессы / Д. Гибсон, Д. Иванцевич, Д. Донелли. – М. : Инфра-М., 2000. – 268 с.
8. Занковский А.Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов. М.: Флинта, 2002. – 648 с.
9. Карамушка Л.М. Психологія управління [навчальний посібник] / Л.М. Карамушка. - К.: Міленіум, 2003. - 344 с.
10. Карамушка Л.М. Актуальні проблеми психології управління та організаційної психології — К.: Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, 2003. — 56 с.
11. Карпов А. В. Психология менеджмента / А. В. Карпов. - М. : [б. и.], 1999. – 182 с.
12. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. – 144 с.
13. Крушельницька О. В. Управління персоналом : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Крушельницька, Д. П. Мельничук. – К. : Кондор, 2003. – 296 с.
14. Лозниця В. С. Психологія менеджменту : навч. посіб. / Лозниця В. С. – К. : ТОВ «УВПК «ЕксОб», 2000. – 512 с.
15. Организационная психология / под ред. Г. В. Суходольского. – Харьков : Издательство : Гуманитарный Центр, 2004. – 456 с.
16. Организационная психология / Сост. Л. В. Винокуров, И. И. Скрипюк. – СПб. : Питер, 2000. – 342 с.
17. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» -Харків: НУЦЗУ, 2019 – 61с.
18. Освітньо-професійна програма «Робота з персоналом» - Харків: НУЦЗУ, 2019 – 45с.
19. Психологические теории организации: Пер. с англ. / Э. Кирхлер, Катя Майер-Пести, Ева Хофманн. – Харьков: Гуманитарный Центр, 2005. – 310с.

Інформаційні ресурси

Електронні ресурси Інтернету:

1. <http://www.psylist.net>
2. <http://psychology-naes-ua.institute>
3. <http://www.nbu.gov.ua>

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою
Заочна форма навчання

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
5-й семестр			
I. Поточний контроль			
Модуль № 1	Лекції	8	0
	Семінарські заняття*	1	15
	Контрольна робота*	1	30
Разом за поточний контроль			45
II. Індивідуальна самостійна робота			10
III. Екзамен			45
Разом за всі види навчальної роботи			100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 балів):

«15-10 бали» - якщо здобувач повно і всебічно висвітлив тему, вільно оперує термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання за темою заняття і може її довести. Логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію;

«9-4 бали» - за умов, зазначених вище, але є певні недоліки при висвітленні матеріалу, припускається неточних тверджень, не підкріплених нормативними чи іншими доказами;

«3-1 бали» - якщо здобувач висвітлив тему в загальних рисах, розуміє її суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу;

«0 балів» - якщо здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатної до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Самостійна робота – це форма організації індивідуального вивчення здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час.

Мета самостійної роботи здобувача вищої освіти – сприяти формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості здобувача вищої освіти, суть якої полягає в уміннях систематизувати, планувати, контролювати й регулювати свою діяльність без допомоги та контролю викладача.

Завданнями самостійної роботи здобувача вищої освіти можуть бути засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація набутих знань, їхнє застосування при вирішенні практичних завдань та виконання творчих робіт, виявлення прогалин у системі знань із предмета. Для реалізації самостійної роботи в процесі вивчення навчального предмета здобувач вищої освіти виконують комплекс завдань різних типів відповідних рівнів складності. Одним із таких завдань є виконання контрольних робіт з окремих дисциплін.

Виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання є важливою складовою навчального процесу. Контрольну роботу здобувач вищої освіти заочної форми навчання виконує згідно з навчальним планом. Метою написання контрольних робіт є закріплення знань з відповідного навчального курсу, що передбачає оволодіння здобувачами вищої освіти заочної форми навчання методами наукового аналізу, самостійного вивчення теоретичного матеріалу курсу.

Завдання по контрольній роботі повинні допомогти здобувачу вищої освіти в оволодінні термінологією, основними положенням навчальної дисципліни, надати навички у рішенні типових прикладів, задач, ситуацій.

Здобувач вищої освіти одержує завдання під час настановної сесії. Якщо він пропустив сесію з поважних причин, то особисто звертається за завданнями на кафедру згідно до графіку навчального процесу. Кафедра повинна повідомити здобувача вищої освіти про прізвище викладача дисципліни, його контактні дані для отримання необхідних консультацій.

Повний термін перевірки роботи від надходження в університет до видачі результатів студентам – 10 днів. Тривалість рецензування викладачем – 7 днів. Завдання контрольної роботи – перевірити рівень знань з конкретної теми або проблеми. У процесі підготовки контрольної роботи здобувачі вищої освіти набувають навичок роботи з монографіями, науковими статтями, нормативними і статистичними матеріалами. Вони також вивчають основні вимоги щодо оформлення наукових робіт. Контрольну роботу з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти виконують відповідно до затвердженої тематики. Перед виконанням контрольної роботи здобувач вищої освіти має детально вивчити лекційний матеріал з курсу, підібрати відповідну навчальну, методичну та спеціальну літературу за рекомендованим списком (а також самостійно підбраною).

МЕТОДИКА НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Першим етапом написання роботи є складання бібліографії з обраної наукової теми. У роботах подібного рівня не рекомендується обмежуватися лише навчальною літературою (підручниками, посібниками або методичними розробками), а обов'язково слід ознайомитися з кількома спеціальними науковими або науково-популярними дослідженнями, що підвищить якісний рівень роботи, її наукову цінність.

Наступним підготовчим етапом є глибоке вивчення наукових джерел - знаходження найбільш яскравих документальних підтверджень тим фактам, що викладаються в контрольній роботі, ретельний аналіз та оцінка відповідних документів.

На наступному етапі здійснюється систематизація й узагальнення фактичного матеріалу – накопичення необхідного обсягу інформації відповідно до теми і структури роботи, відбір найбільш переконливих і вагомих даних, розташування їх у певній хронологічній і тематичній послідовності.

Вся підготовча робота завершується аргументованим та логічним викладенням особистих думок у письмовій формі. Головною умовою досягнення логічності під час

написання контрольної роботи є чітке розуміння здобувачем вищої освіти мети, головних напрямків і кінцевого результату своєї роботи. Питання контрольної роботи повинні бути викладені переконливо, обов'язково потрібно використовувати різноманітні види аргументів та доводів: порівняння, зіставлення, посилення на джерела тощо.

ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Основні вимоги до роботи

При виконанні та оформленні контрольної роботи треба враховувати загальні вимоги, які пред'являються до роботи:

- здобувач вищої освіти повинен дотримуватися заданих питань, не відступаючи від них і не змінюючи їх;
- заборонено змінювати питання самостійно без звернення до викладача;
- при оформленні роботи потрібно враховувати відповідні норми;
- контрольна виконується на підставі не менше семи джерел, обраних автором;
- робота повинна бути авторською, в ній можуть міститися власні висновки;
- контрольна робота може бути написана від руки або за допомогою технічних засобів;
- обсяг контрольної роботи – 18-20 сторінок учнівського зошиту або 12 – 15 аркушів формату А4, не враховуючи титульного аркушу, плану роботи та переліку літератури.

Оформлена контрольна робота здається в деканат для реєстрації та подальшої передачі на кафедру для рецензування викладачем завчасно, до початку сесії, протягом якої здобувачі вищої освіти будуть складати залік чи іспит з дисципліни.

При виконанні контрольної роботи необхідно дотримуватись наступних вимог:

- ✓ контрольна робота яка виконана за допомогою технічних засобів повинна мати текст комп'ютерного набору формату А-4, включаючи рисунки, таблиці та графіки;
- ✓ текст оформлюється в редакторі Microsoft Word;
- ✓ шрифт Times New Roman, кегль 14, 1,5 інтервал;
- ✓ поля зліва 3,0 см., праворуч 1,5 см., зверху і знизу -2,0 см.;
- ✓ текст вирівнюється по ширині;
- ✓ контрольна завжди нумерується з першого листа, але на титульному аркуші номер не ставлять;
- ✓ номер сторінки в роботі завжди виставляється в верхньому правому куті;
- ✓ питання роботи оформляються прописними буквами жирним шрифтом, в кінці крапка не передбачена;
- ✓ робота роздруковується на принтері на аркушах формату А4;
- ✓ текст повинен розташовуватися тільки на одній стороні аркуша;
- ✓ контрольна робота яка пишеться від руки повинна бути охайно оформленою, розбірливо написана без скорочення слів (крім загально відомих скорочень);
- ✓ в кінці контрольної роботи наводиться список використаної літератури згідно встановлених вимог;
- ✓ контрольна робота має бути підписана здобувачем вищої освіти із зазначенням дати її виконання;

У контрольній роботі можуть бути ілюстрації, формули і різні таблиці оформлення яких повинно відповідати державним стандартам. Зокрема, ілюстрації, таблиці повинні

бути розташовані або відразу після згадки про них (тобто в самому тексті), або на окремій сторінці, наступній за тією, де це згадка є.

Джерела в списку літератури розташовуються одним з двох способів: в міру того, як посилання на роботи з'являються в тексті; в алфавітному порядку.

Робота має наступну структуру:

- Титульний лист;
- Зміст
- Основний текст контрольної;
- Заключна частина роботи;
- Список використаної літератури та джерел;
- Додатки.

ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Контрольна робота є одним із видів обов'язкових навчальних робіт, за результатами виконання яких здобувач вищої освіти отримує допуск до семестрового контролю.

Контрольні роботи повинні надаватися здобувачами вищої освіти для реєстрації в деканат та на рецензування викладачами кафедри в установлені графіком навчального процесу строки не менш ніж за **20 – 25 днів до початку сесії**;

Як виняток, допускається прийняття до перевірки робіт перед початком сесії за дозволом деканату з врахуванням поважних причин, підтверджених документально.

Роботи, які виконані здобувачами вищої освіти відповідно до необхідних вимог, захищені здобувачем вищої освіти, оцінюються позитивно як «зараховані», на підставі чого здійснюється допуск до підсумкового контролю. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів вищої освіти (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів):

«30-20 бали» - якщо в роботі присутні всі структурні елементи, питання розкриті повно і всебічно, виклад матеріалу логічний, висновки аргументовані, використана актуальна література, робота правильно оформлена. При захисті роботи здобувач вільно оперує термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання і може її довести, логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію;

«19-10 бали» - за умов, зазначених вище, але мають місце певні недоліки при висвітленні матеріалу: є 2-3 незначні помилки, припускаються неточні твердження, не підкріплені нормативними чи іншими доказами, при цьому матеріал викладено логічно, в списку джерел достатня кількість позицій, немає грубих помилок в оформленні;

«9-1 бали» - якщо одне з питань розкрито не повністю, присутні логічні і фактичні помилки, в списку літератури багато застарілих джерел, допущені істотні помилки в оформленні. При захисті роботи погано простежується зв'язок між відповіддю і матеріалом роботи, здобувач висвітлює питання в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу;

«0 балів» - якщо в роботі неправильні, неточні і неконкретні відповіді на поставлені питання, несамостійний характер виконання контрольної роботи, відсутність необхідних пояснень та відповідей, фактичні помилки, допущені при відповіді на питання, неправильне, недбале оформлення роботи, не вистачає структурних елементів, в списку літератури недостатньо джерел, робота оформлена не по вимогам, наявність значної

кількості граматичних помилок. При захисті роботи здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

Контрольна робота не по заданому варіанту, повертається здобувачу вищої освіти без перевірки із зазначенням причини.

При неповному та неправильному виконанні контрольної роботи і порушенні інших вимог контрольна робота не зараховується;

Результати контрольної роботи враховуються при виставленні підсумкової оцінки. Якщо здобувач вищої освіти не складає екзамен (залік), контрольна робота залишається у нього для участі у повторній здачі.

Контрольні роботи, які визнані викладачем незадовільними, повертаються студенту для повторного виконання. У такому разі викладач обґрунтовує невідповідність роботи критеріям оцінювання та надає термін для її доопрацювання, але не пізніше, ніж за тиждень до початку сесії.

При повторному незадовільному виконанні контрольної роботи здобувач вищої освіти не допускається до складання сесійного контролю.

Контроль з питань перевірки та своєчасного надання здобувачами вищої освіти контрольних робіт до деканату, консультацій здобувачів вищої освіти у міжсесійний період здійснюють начальник факультету та начальник кафедри.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

- 10 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
- 9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;
- 8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
- 7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
- 6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
- 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;
- 4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;
- 3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;
- 2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;
- 1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;
- 0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Становлення і розвиток організаційної психології як самостійної науки.
2. Перспективи розвитку організаційної психології.

3. Місце організаційної психології в системі наук.
4. Методи організаційної психології
5. Організація як предмет вивчення організаційної психології.
6. Психологічний аналіз ознак організації.
7. Поняття організаційної структури.
8. Лідерство і керівництво: спільні і відмінні риси.
9. Аналіз підходів до розуміння лідерства і керівництва.
10. Стили лідерства і керівництва.
11. Феномен організаційної влади.
12. Розуміння феномену професійної компетентності у вітчизняній та зарубіжній науці.
13. Значення життєвих компетентностей у формуванні професійної компетентності.
14. Особливості професійного становлення фахівця соціономічних професій.
15. Аналіз динаміки професійного становлення фахівця соціономічних професій.
16. Феномен організаційної культури.
17. Вплив організаційної культури на ефективність організації.
18. Поняття організаційної контркультури, її види.
19. Структурні компоненти організаційної культури.
20. Основні напрямки у вивченні мотивації трудової діяльності за кордоном.
21. Вітчизняні дослідження мотивації праці.
22. Проблеми стимулювання праці.
23. Шляхи і способи підвищення трудової мотивації в сучасній організації.
24. Інтегральні критерії профвідбору, технології їх розробки і практичного використання.
25. Механізми й концепції адаптації персоналу.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 45 балів):

45-38 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

38-26 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

25-12 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішені два завдання;

11-7 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішене одне завдання, інші – частково;

6-1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Частково вирішення завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив жодного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Історія виникнення організаційної психології.
2. Сучасний стан організаційної психології.

3. Значення, сутність, зміст та основне завдання дисципліни «Організаційна психологія».
4. Місце організаційної психології в системі «наука - практика».
5. Об'єкт, предмет та основні завдання організаційної психології.
6. Особливості академічної та практичної організаційної психології
7. Психологічна допомога як головна мета практичної організаційної психології
8. Принципи організаційної психології.
9. Методи організаційної психології.
10. Напрями та функцій роботи психолога по роботі з персоналом.
11. Організаційні завдання котрі повинен виконувати психолог по роботі з персоналом.
12. Просвітницька діяльність психологів по роботі з персоналом.
13. Особливості діагностичної діяльності психолога по роботі з персоналом.
14. Особливості експертної діяльності психолога по роботі з персоналом.
15. Прогнозування і профілактика як види діяльності психолога по роботі з персоналом.
16. Особливості психокорекційної, психоконсультативної та психотерапевтичної діяльності організаційних психологів.
17. Поняття організація її сутність.
18. Функції організації її ефективність та продуктивність.
19. Види організації та її найбільш важливі характеристики.
20. Роль менеджерів у забезпеченні ефективного управління організаціями.
21. Персонал як основа ефективної діяльності організацій.
22. Основні підходи до аналізу діяльності організацій.
23. Організаційна система та внутрішнє середовище організації.
24. Поняття та сутність організаційної технології.
25. Аналіз середовища, в якій організація існує і до якого вона адаптується.
26. Сутність і зміст управлінської діяльності.
27. Критерії системи управлінських функцій.
28. Класифікація управлінських функцій.
29. Розкрийте зміст функції цілепокладання в управлінській діяльності.
30. Розкрийте зміст функції прогнозування в управлінській діяльності.
31. Значення зовнішнього та внутрішнього середовища для розкриття змісту функції прогнозування в управлінській діяльності.
32. Розкрийте зміст функції планування в управлінській діяльності.
33. Розкрийте зміст організаційної функції в управлінській діяльності.
34. Розкрийте зміст функції прийняття рішення в управлінській діяльності.
35. Розкрийте зміст функції мотивування в управлінській діяльності.
36. Розкрийте зміст комунікативної функції в управлінській діяльності.
37. Розкрийте зміст контрольно-корекційної функції в управлінській діяльності.
38. Психічна регуляція управлінської діяльності.
39. Загальна характеристика мотивації.
40. Які підходи до мотивації трудової діяльності виділяють в зарубіжній психології, перелічіть їх.
41. Проаналізуйте теорію ієрархії потреб А. Маслоу в контексті мотивації до трудової діяльності.
42. Проаналізуйте теорію мотивації до трудової діяльності К. Альдерфера.
43. Проаналізуйте теорію постановки цілей Е. Лока.
44. Проаналізуйте теорію мотиваційних потреб Д. МакКлелланда.
45. Проаналізуйте мотиваційно-гігієнічну теорію Ф. Герцберга.
46. Проаналізуйте теорію трудової мотивації Д. Аткинсона.

47. Проаналізуйте теорію очікувань В. Врума.
48. Проаналізуйте теорію справедливості С. Адамса.
49. Проаналізуйте теорію мотивації Л. Портера-Е. Лоулера.
50. Проаналізуйте теорію постановки цілей Е. Лока.
51. Когнітивні процеси в структурі професійної діяльності
52. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності
53. Мала соціальна група як соціально-психологічна характеристика організації
54. Комунікативні структури в організації.
55. Поняття робочої групи і команди.
56. . Етапи командо утворення та формування команд
57. Принципи створення та роботи команд
58. Особливості адаптації співробітників в організації
59. Основні види та етапи адаптації співробітників в організації.
60. Методи дослідження адаптації співробітників в організації
61. Труднощі адаптації.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Розробник:
доцент кафедри
психології діяльності в особливих умовах

Сергій КУЧЕРЕНКО